# T009 A HÀM IX (26) Q45-48-Bất Thiện-3

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

KINH TAÂNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 45

Phaåm 48: BAÁT THIEÄN (2)

KINH SOÁ 41

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø soá ñoâng Tyø-kheo cuøng tuï taäp taïi giaûng ñöôøng Phoå hoäi. Moïi ngöôøi ñeàu coù yù nghó naøy: “Thaät kyø dieäu thay, hy höõu thay! Nay Nhö Lai coù theå phaân bieät bieát roõ chö Phaät quaù khöù ñaõ nhaäp Nieát-baøn, vôùi teân hieäu nhö vaäy, chuûng toäc nhö vaäy, söï trì giôùi vaø ñeä töû tuøy tuøng nhö vaäy, cuøng Tam-muoäi, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt kieán tueä, thaân thoï daøi ngaén, thaûy ñeàu bieát roõ. Theá naøo, chö Hieàn, ñoù laø do Nhö Lai phaân bieät phaùp xöù cöïc kyø thanh tònh môùi bieát nguoàn goác danh hieäu cuûa chö Phaät chaêng? Hay do chö Thieân ñeán baùo caùo cho bieát ñieàu naøy chaêng? Khi aáy, baèng Thieân nhó thoâng suoát, Theá Toân nghe caùc Tyø-kheo ñang khôi daäy ñeà taøi naøy, lieàn ñi ñeán choã caùc Tyø-kheo, roài xuoáng ngay giöõa ñaïi chuùng. Baáy giôø Theá Toân hoûi caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng taäp hoïp taïi ñaây, ñang baøn luaän chuyeän gì? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Chuùng con taäp hoïp taïi ñaây baøn luaän caùc ñeà taøi Phaät phaùp. Moïi ngöôøi ñeàu neâu leân vaán ñeà nhö vaày: “Kyø dieäu thay, hy höõu thay, Nhö Lai coù theå bieát roõ chö Phaät quaù khöù vôùi danh hieäu, chuûng toäc nhö vaäy; trí tueä nhö vaäy, cuõng ñeàu thoâng suoát töôøng taän. Thaät kyø dieäu! Theá naøo, naøy chö Hieàn, ñoù laø do söï phaân bieät phaùp giôùi cuûa Nhö Lai cöïc kyø thanh tònh môùi bieát ñöôïc nguoàn goác danh hieäu chö Phaät, hay do chö Thieân ñeán choã Phaät noùi laïi söï kieän aáy?” Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng coù muoán nghe trí löïc sieâu vieät cuûa chö Phaät quaù khöù, cuøng danh hieäu, thoï maïng daøi vaén chaêng? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Nay laø luùc thích hôïp, cuùi xin Nhö Lai giaûi baøy nghóa lyù naøy. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng haõy kheùo suy nghó. Ta seõ dieãn roäng yù nghóa cho caùc oâng nghe. Caùc Tyø-kheo vaâng lôøi Phaät daïy, laéng nghe. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Tyø-kheo neân bieát, quaù khöù caùch nay chín möôi moát kieáp, coù Phaät xuaát theá hieäu Tyø- baø-thi Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Laïi ba möôi moát kieáp coù Phaät xuaát theá hieäu Thöùc-caät Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng

1. Tham chieáu Paøli, D. 14 Mahaøpadaøna (R. ii. 1). Haùn, Tröôøng 1, kinh 1 “Ñaïi baûn”.

Chaùnh Giaùc. Laïi ba möôi moát kieáp coù Phaät hieäu Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi. Trong Hieàn kieáp naøy, coù Phaät xuaát theá hieäu Caâu-luõ-toân Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Laïi trong Hieàn kieáp coù Phaät xuaát theá hieäu Caâu-na-haøm-maâu-ni Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Laïi trong Hieàn kieáp coù Phaät xuaát theá hieäu Ca-dieáp. Laïi

trong Hieàn kieáp, Ta, Thích-ca Vaên Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc, xuaát hieän ôû ñôøi. Roài Theá Toân noùi baøi keä naøy: Trong chín möôi moát kieáp Coù Phaät Tyø-baø-thi. Trong ba möôi moát kieáp Xuaát hieän Phaät Thöùc-caät. Laïi ôû trong kieáp ñoù Xuaát hieän Phaät Tyø-xaù. Ngaøy nay trong Hieàn kieáp Boán Phaät laïi ra ñôøi Caâu-toân, Na, Ca-dieáp Nhö maët trôøi soi ñôøi Neáu muoán roõ teân hoï Vaø danh hieäu, nhö vaäy. Tyø-baø-thi Nhö Lai xuaát hieän trong chuûng toäc Saùt-lôïi. Thöùc-caät Nhö Lai cuõng xuaát hieän trong Saùt-lôïi. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai cuõng töø Saùt-lôïi. Caâu-luõ-toân xuaát hieän trong doøng Baø-la-moân. Caâu-na-haøm-maâu-ni xuaát hieän trong doøng Baø-la-moân. Ca-dieáp Nhö Lai xuaát hieän trong doøng Baø-la-moân. Nhö Ta nay xuaát hieän trong doøng Saùt-lôïi. Roài Theá Toân noùi baøi keä naøy: Caùc Phaät tröôùc xuaát hieän Ñeàu töø doøng Saùt-lôïi. Caâu-toân, ñeán Ca-dieáp, Xuaát töø Baø-la-moân; Chí toân khoâng ai baèng. Ta nay Thaày trôøi ngöôøi, Vôùi caùc caên tòch tónh, Xuaát töø doøng Saùt-lôïi. Tyø-baø-thi Nhö Lai hoï Cuø-ñaøm2. Thöùc-caät Nhö Lai cuõng töø hoï Cuø-ñaøm. Tyø-xaù-la-baø cuõng hoï Cuø-ñaøm. Ca-dieáp Nhö Lai xuaát töø hoï Ca-dieáp. Caâu-laâu-toân, Caâu-na-haøm-maâu-ni, cuõng doøng hoï Ca-dieáp khoâng khaùc. Ta, Nhö Lai ñôøi hieän taïi, coù hoï Cuø-ñaøm. Baáy giôø Theá Toân beøn noùi baøi keä naøy: Caùc Phaät Chaùnh giaùc ñaàu Xuaát töø hoï Cuø-ñaøm.

Nguyeân Haùn: Taùnh . Ñoaïn döôùi cuõng noùi taùnh thuoäc Caâu-laân-nhaõ. Coù söï laãn loän veà duïng ngöõ trong 2.

baûn Haùn dòch naøy. Xem cht. döôùi.

Ba vò tieáp Ca-dieáp, Ñeàu coù hoï Ca-dieáp. Nhö Ta ñôøi hieän taïi, Chö Thieân nhaân cuùng döôøng, Caùc caên ñeàu tòch tónh, Xuaát töø hoï Cuø-ñaøm. Tyø-kheo neân bieát, Tyø-baø-thi Nhö Lai coù hoï3 laø Caâu-laân-nhaõ4. Thöùc-caät Nhö Lai cuõng xuaát töø Caâu-laân-nhaõ. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai cuõng xuaát töø Caâu-laân-nhaõ. Caâu-luõ-toân Nhö Lai xuaát töø Baø-la-ñoïa. Caâu-na-haøm-maâu-ni cuõng xuaát töø Baø-la-ñoïa. Ca-dieáp Nhö Lai cuõng xuaát töø Baø-la-ñoïa5. Baáy giôø Theá Toân noùi baøi keä naøy: Ba vò Chaùnh giaùc ñaàu Xuaát töø Caâu-laân-nhaõ. Sau cho ñeán Ca-dieáp Ñeàu töø Baø-la-ñoïa. Nhö Ta ñôøi hieän taïi, Chö Thieân nhaân cuùng döôøng, Caùc caên ñeàu tòch tónh, Xuaát töø Caâu-laân-nhaõ.6 Tyø-baø-thi Nhö Lai ngoài döôùi caây hoa Ba-la-lôïi7 maø thaønh Phaät ñaïo. Thöùc-caät Nhö Lai ngoài döôùi caây Phaân-ñaø-lôïi8 maø thaønh Phaät ñaïo. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai ngoài döôùi caây Sala9 maø thaønh Phaät ñaïo. Caâu-luõ-toân Nhö Lai ngoài döôùi caây Thi-lôïi-sa10 maø thaønh Phaät ñaïo. Caâu-na-haøm-maâu-ni Nhö Lai ngoài döôùi caây Öu-ñaàu-baùt-la11 maø thaønh Phaät ñaïo. Ca-dieáp Nhö Lai ngoài döôùi caây Ni-caâu-löu12 maø thaønh ñaïo quaû. Nhö Ta, Nhö Lai trong ñôøi hieän taïi ngoài döôùi caây Caùt-töôøng13 maø thaønh Phaät ñaïo. Vò thöù nhaát thaønh ñaïo Döôùi caây Ba-la-lôïi. Thöùc-caät, Phaân-ñaø-lôïi. Tyø-xaù, caây Sa-la. Caâu-toân, caây Thi-lôïi. Caâu-na, caây Baït-la. Ca-dieáp, caây Caâu-löu. Ta döôùi caây Caùt töôøng.

3.

Taùnh, Paøli: Gotta, töùc doøng hoï, chæ phöông dieän huyeát thoáng.

Caâu-laân-nhaõ . Paøli: Koòñaóóa. Treân kia cuõng noùi laø taùnh Cuø-ñaøm. Tröôøng 1 cuõng nhö Paøli, chæ noùi
4.
taùnh Caâu-lôïi-nhaõ , khoâng noùi ñeán taùnh Cuø-ñaøm. Baø-la-ñoïa . Ba vò sau naøy, Tröôøng 1 vaø Paøli ñeàu noùi thuoäc doøng hoï Ca-dieáp, nhö ñoaïn treân;
5.

khoâng noùi ñeán Baø-la-ñoïa.
6.
Khoâng thaáy nôi naøo khaùc noùi Thích toân thuoäc hoï Caâu-laân-nhaõ.
Ba-la-lôïi . Paøli: Paøæali.
7.
Phaân-ñaø-lôïi . Paøli: Puòñarìka. 8.

Ñeå baûn cheùp: Ba-la ; neân söûa laïi laø sa-la . Paøli: Saøla. 9.

Thi-lôïi-sa . Paøli: Sirìsa. 10.

Öu-ñaàu-baùt-la . Paøli: Udumbara. 11.

Ni-caâu-löu . Paøli: Nigrodha. 12.

Caùt töôøng . Paøli: Assattha. 13.

Baûy Phaät, Thieân trung Thieân, Soi toû khaép theá gian, Nhaân duyeân döôùi boùng caây, Maø chöùng thaønh ñaïo quaû. Tyø-baø-thi Nhö Lai coù ñeä töû laø ñaïi chuùng goàm möôøi saùu vaïn taùm ngaøn ngöôøi. Thöù-caät Nhö Lai coù ñeä töû vôùi ñaïi chuùng goàm möôøi saùu vaïn ngöôøi. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai coù ñeä töû laø ñaïi chuùng möôøi vaïn ngöôøi. Caâu-luõ-toân Nhö Lai coù ñeä töû laø ñaïi chuùng taùm vaïn ngöôøi. Caâuna-haøm-maâu-ni Nhö Lai coù ñeä töû laø chuùng baûy vaïn ngöôøi. Ca-dieáp Nhö Lai coù ñeä töû laø chuùng saùu vaïn ngöôøi. Ta nay chuùng ñeä töû coù moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi. Thaûy ñeàu laø A-la-haùn, vónh vieãn döùt saïch caùc laäu, khoâng coøn caùc trieàn phöôïc. Baáy giôø Theá Toân noùi baøi keä naøy: Traên ngaøn saùu vaïn taùm Ñeä töû Tyø-baø-thi. Traêm ngaøn theâm saùu vaïn Chuùng ñeä töû Thöùc-caät. Chuùng Tyø-kheo traêm ngaøn Ñeä töû Tyø-xaù-baø. Caâu-toân, chuùng taùm vaïn Ca-dieáp, chuùng saùu vaïn Thaûy ñeàu A-la-haùn Ta nay Thích-ca Vaên Ngaøn hai traêm naêm chuïc. Ñeàu laø baäc Chaân nhaân Hieän ñang haønh giaùo phaùp Ñeä töû theo di giaùo Con soá khoâng theå löôøng. Tyøbaø-thi Nhö Lai coù thò giaû teân laø Ñaïi Ñaïo Sö.14 Thöùc-caät Nhö Lai coù thò giaû teân laø Thieän Giaùc15. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai coù thò giaû teân laø Thaéng Chuùng16. Caâu-luõ-toân Nhö Lai coù thò giaû teân laø Caùt Töôøng17. Caâu-na-haøm-maâu-ni Nhö Lai coù thò giaû teân laø Tyø-latieân18. Ca-dieáp Nhö Lai coù thò giaû teân laø Ñaïo Sö19. Ta nay coù thò giaû teân laø A-nan. Baáy giôø Theá Toân noùi keä: Ñaïi Ñaïo vaø Thieän Giaùc Thaéng Chuùng vaø Caùt Töôøng Tyø-la-tieân, Ñaïo Sö A-nan. Baûy thò giaû. Nhöõng vò naøy haàu Phaät Khoâng khi naøo saùi thôøi Phuùng tuïng vaø thoï trì Khoâng ñeå maát nghóa lyù.

Ñaïi Ñaïo Sö. Tröôøng 1, thò giaû Voâ Öu . Paøli: Asoka. 14.

Thieän Giaùc. Tröôøng 1, thò giaû Nhaãn Haønh . Paøli: Khemaíkaro. 15.

Thaéng Chuùng. Tröôøng 1, thò giaû Tòch Dieät . Paøli: Upasanto. 16.

Caùt Töôøng. Tröôøng 1, thò giaû Thieän Giaùc . Paøli: Buddhijo. 17.

Tyø-la-lieân. Tröôøng 1, thò giaû An Hoøa . Paøli: Sotthijo. 18.

Ñaïo Sö. Tröôøng 1, thò giaû Thieän Höõu . Paøli: Sabbamitto. 19.

Tyø-baø-thi Nhö Lai thoï taùm vaïn boán ngaøn tuoåi. Thöùc-caät Nhö Lai thoï baûy vaïn tuoåi. Tyø-xaù-la-baø Nhö Lai thoï saùu vaïn tuoåi. Caâu-luõ-toân Nhö Lai thoï naêm vaïn tuoåi. Caâu-na-haøm Nhö Lai thoï boán vaïn tuoåi. Ca-dieáp Nhö Lai thoï hai vaïn tuoåi. Ta ngaøy nay thoï maïng raát vaén. Tuoåi thoï daøi nhaát khoâng quaù moät traêm. Baáy giôø Theá Toân noùi keä: Phaät ñaàu, taùm vaïn tö Phaät keá, baûy vaïn tuoåi. Tyø-xaù-baø saùu vaïn. Caâu-löu thoï naêm vaïn. Gaáp ñoâi soá hai vaïn Tuoåi thoï Caâu-na-haøm. Ca-dieáp thoï hai vaïn. Chæ Ta thoï traêm tuoåi. Nhö vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, Nhö Lai quaùn saùt bieát roõ teân hoï, danh hieäu cuûa chö Phaät; taát caû ñeàu roõ raøng; chuûng loaïi, xuaát xöù, thaûy ñeàu quaùn trieät; trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, thaûy ñeàu thaáu roõ. Baáy giôø A-nan baïch Theá Toân: –Nhö Lai cuõng noùi, Nhö Lai bieát roõ quaù khöù haèng sa chö Phaät ñaõ dieät ñoä vaø vò lai haèng sa chö Phaät seõ xuaát hieän. Vì sao Nhö Lai khoâng ghi nhaän nhöõng vieäc laøm cuûa ngaàn aáy chö Phaät, maø nay chæ noùi ñeán goác ngoïn cuûa baûy vò Phaät? Phaät baûo A-nan: –Taát caû ñeàu coù nhaân duyeân neân Nhö Lai chæ noùi söï tích goác ngoïn cuûa baûy vò Phaät. Haèng sa chö Phaät trong quaù khöù cuõng chæ noùi goác ngoïn cuûa baûy Phaät. Töông lai Di-laëc xuaát hieän ôû ñôøi cuõng chæ noùi goác ngoïn baûy Phaät. Nhö khi Sö Töû ÖÙng Nhö Lai xuaát hieän, cuõng seõ noùi goác ngoïn baûy Phaät. Khi Phaät Thöøa Nhu Thuaän xuaát hieän ôû ñôøi, cuõng seõ noùi goác ngon baûy Phaät. Khi Phaät Quang Dieäm xuaát hieän ôû ñôøi cuõng seõ noùi goác ngoïn baûy Phaät. Khi Phaät Voâ Caáu xuaát hieän ôû ñôøi, cuõng seõ ghi nhaän goác ngoïïn Phaät Ca- dieáp. Khi Phaät Baûo Quang xuaát hieän ôû ñôøi, cuõng seõ ghi nhaän goác ngoïn Thích-ca vaên. Baáy giôø Theá Toân noùi keä naøy: Sö Töû, Nhu Thuaän, Quang Voâ Caáu vaø Baûo Quang Tieáp theo sau Di-laëc Thaûy ñeàu thaønh Phaät ñaïo. Di-laëc ghi Thöùc Phaät. Sö Töû ghi Tyø-xaù. Nhu Thuaän ghi Caâu-toân. Quang Dieäm ghi Maâu-ni. Voâ Caáu ghi Ca-dieáp. Thaûy ñeàu noùi bôûi duyeân. Baûo Quang thaønh Chaùnh giaùc, Seõ ghi danh hieäu Ta. Phaät Chaùnh giaùc quaù khöù, Cuõng nhö Phaät töông lai, Ñeàu ghi nhaän baûy Phaät, Vaø söï tích goác ngoïn.

Thaûy ñeàu coù nhaân duyeân neân Nhö Lai ghi nhaän danh hieäu chæ baûy Phaät thoâi. A-nan baïch Phaät: –Kinh naøy teân gì? Phuïng haønh nhö theá naøo? Phaät noùi: –Kinh naøy goïi laø Kyù Phaät Danh Hieäu. Haõy ghi nhôù phuïng haønh. Baáy giôø A-nan vaø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 5

Moät thôøi Phaät truù taïi Ca-lan-ñaø, Truùc vieân, thaønh La-duyeät. Baáy giôø tröôûng giaû Sö Töû ñi ñeán Xaù-lôïi-phaát, cuùi ñaàu leã döôùi chaân, roài ngoài xuoáng moät beân. Tröôûng giaû Sö Töû baïch Xaù-lôïi-phaát raèng: –Cuùi mong Toân giaû nhaän lôøi thænh cuûa con. Xaù-lôïi-phaát im laëng nhaän lôøi. Khi tröôûng giaû thaáy Toân giaû im laëng nhaän lôøi, beøn rôøi choã ngoài ñöùng daäy, cuùi laïy döôùi chaân, roài lui ra. OÂng laïi ñi ñeán Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Ly-vieät, Ñaïi Ca-dieáp, A-na-luaät, Ca-chieân-dieân, Maõn Nguyeän Töû, Öu-baø-ly, Tu-boà-ñeà, La-vaân, Quaân-ñaàu Sa-di. Caùc vò thöôïng thuû nhö vaäy cuøng vôùi naêm traêm vò. Baáy giôø tröôûng giaû trôû veà nhaø söûa soaïn ñuû caùc thöùc aên heát söùc ngon laønh, traûi caùc choã ngoài raát ñeïp. Sau ñoù, ñeán thöa laø ñaõ ñeán giôø: –Thöa caùc Chaân nhaân A-la-haùn bieát cho, nay thöùc aên ñaõ doïn xong, cuùi mong caùc vò haï coá ñeán nhaø con. Khi aáy caùc ñaïi Thanh vaên khoaùc ba y, caàm baùt, ñi vaøo thaønh, ñeán nhaø oâng tröôûng giaû. Tröôûng giaû thaáy caùc vò Toân giaû ñaõ yeân choã ngoài roài, töï tay san sôùt, böng doïn caùc thöùc aên. Khi thaáy Thaùnh chuùng aên xong, sau khi duøng nöôùc röûa, oâng daâng cuùng moãi vò moät taám luïa traéng vaø böôùc leân tröôùc ñeå nhaän chuù nguyeän. Luùc baáy giôø Xaù-lôïi-phaát thuyeát moät baøi phaùp cöïc kyø vi dieäu cho oâng tröôûng giaû nghe. Sau ñoù, ngaøi rôøi choã ngoài ñöùng daäy, trôû veà tónh thaát. Baáy giôø La-vaân ñi ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân roài ngoài xuoáng moät beân. Theá Toân hoûi: –OÂng töø ñaâu ñeán ñaây? La-vaân ñaùp: –Hoâm nay con ñöôïc tröôûng giaû Sö Töû ñeán thænh. Phaät hoûi: –Theá naøo, La-vaân, aên uoáng coù ngon hay khoâng ngon? La-vaân ñaùp: –Thöùc aên raát ngon vaø raát doài daøo. Nay con nhaän ñöôïc taám luïa traéng naøy töø ñoù. Phaät hoûi: –Chuùng Taêng ñeán ñoù bao nhieâu ngöôøi? Ai laø Thöôïng toïa? La-vaân baïch: –Hoøa thöôïng Xaù-lôïi-phaát ôû ñaàu haøng Thöôïng thuû. Caùc ñeä töû thaàn ñöùc khaùc coù naêm traêm vò. Phaät baûo La-vaân:

–La-vaân, tröôûng giaû aáy coù ñöôïc phöôùc nhieàu khoâng? La-vaân baïch Phaät: –Vaâng, baïch Theá Toân, oâng tröôûng giaû aáy ñöôïc phöôùc baùo khoâng theå keå xieát. Thí cho moät vò A-la-haùn, phöôùc coøn khoù haïn löôïng, huoáng gì caùc baäc ñöôïc chö Thieân thaàn dieäu cung kính. Hoâm nay coù naêm traêm vò thaûy ñeàu laø baäc Chaân nhaân. Cho neân phöôùc cuûa oâng aáy laøm sao maø löôøng heát ñöôïc. Phaät baûo La-vaân: –Nay coâng ñöùc do boá thí naêm traêm vò La-haùn, so vôùi coâng ñöùc boá thí cho moät Sa- moân laø ngöôøi ñöôïc sai cöû thöù töï töø trong Taêng khi Taêng ñöôïc thænh cuùng döôøng; phöôùc töø ngöôøi ñöôïc sai cöû trong chuùng naøy so vôùi phöôùc boá thí naêm traêm La-haùn, nhieàu gaáp traêm laàn, ngaøn laàn, haøng öùc vaïn laàn, khoâng theå laáy thí duï maø bieát ñöôïc. Vì sao? Phöôùc töø ngöôøi ñöôïc Chuùng sai cöû khoù maø haïn löôïng, ñöa ñeán choã cam loä, dieät taän. La-vaân neân bieát, nhö coù ngöôøi töï mình theà raèng: “Toâi seõ uoáng heát nöôùc trong caùc soâng ngoøi. Ngöôøi aáy coù theå laøm ñöôïc nhö vaäy chaêng? La-vaân baïch Phaät: –Thöa khoâng, baïch Theá Toân. Vì sao? Dieâm-phuø-ñòa naøy raát roäng lôùn. Coù boán con soâng lôùn cuûa Dieâm-phuø-ñòa, moät laø Haèng-giaø, hai laø Taân-ñaàu, ba laø Tö-ñaø, boán laø

Baùc- xoa. Moãi con soâng coøn coù naêm traêm chi löu. Ngöôøi aáy khoâng bao giôø coù theå uoáng cho heát ñöôïc. Chæ nhoïc coâng maø chaúng bao giôø thaønh. Ngöôøi aáy laïi noùi raèng: “Ta töï mình coù phöông tieän nhaân duyeân coù theå uoáng heát caùc con nöôùc.” Nhaân duyeân gì maø coù theå uoáng heát caùc con nöôùc? Khi aáy, ngöôøi naøy nghó raèng: “Toâi seõ uoáng nöôùc bieån. Vì sao? Taát caû con soâng ñeàu ñoå vaøo bieån.” Theá naøo, La-vaân, ngöôøi aáy coù theå uoáng heát caùc con nöôùc chaêng? La-vaân baïch Phaät: –Baèng phöông tieän nhö vaäy thì coù theå uoáng heát caùc con nöôùc. Vì sao? Taát caû moïi doøng nöôùc ñeàu ñoå vaøo bieån. Cho neân ngöôøi aáy coù theå uoáng heát nöôùc. Phaät noùi: –Cuõng vaäy, La-vaân. Heát thaûy söï boá thí rieâng tö ñeàu nhö doøng nöôùc kia, hoaëc ñöôïc phöôùc, hoaëc khoâng ñöôïc phöôùc. Chuùng Taêng nhö bieån caû kia. Vì sao? Cuõng nhö nöôùc cuûa caùc soâng khi ñoå vaøo bieån ñeàu maát teân cuõ, maø chæ coù moät goïi laø bieån caû. La- vaân, ôû ñaây cuõng vaäy. Nay möôøi haïng ngöôøi ñeàu töø trong Chuùng maø ra; khoâng coù Chuùng thì khoâng thaønh. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø, höôùng Tu-ñaø-hoaøn, Tu-ñaø-hoaøn, höôùng Tö-ñaø-haøm, Tö-ñaø-haøm, höôùng A-na-haøm, A-na-haøm, höôùng A-la-haùn, A-la- haùn, Bích-chi-phaät vaø Phaät. Ñoù laø möôøi haïng ngöôøi ñeàu do töø trong Chuùng, khoâng ñôn ñoäc, khoâng bieät laäp. La-vaân, haõy do phöông tieän naøy maø bieát raèng, vôùi ngöôøi ñöôïc sai cöû töø Chuùng, phöôùc aáy khoâng theå haïn löôïng. Cho neân, naøy La-vaân, thieän nam, thieän nöõ naøo muoán caàu phöôùc khoâng heå keå xieát aáy haõy cuùng döôøng Thaùnh chuùng. La-vaân neân bieát, cuõng nhö ngöôøi laáy bô boû vaøo nöôùc, noù ñaëc laïi chöù khoâng tan ra. Neáu ñem daàu boû vaøo nöôùc, noù lan khaép treân maët nöôùc. Cho neân, naøy La-vaân, haõy nhôù nghó cuùng döôøng Thaùnh chuùng, Taêng Tyø-kheo. La-vaân, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Baáy giôø tröôûng giaû Sö Töû nghe Nhö Lai taùn thaùn phöôùc do boá thí Chuùng, chöù khoâng taùn thaùn caùc phöôùc khaùc. Vaøo moät luùc khaùc, oâng tröôûng giaû ñi ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân roài ngoài xuoáng moät beân. Tröôûng giaû baïch Theá Toân: –Con coù nghe Nhö Lai taùn thaùn phöôùc do boá thí Chuùng, maø khoâng taùn thaùn phöôùc do

ngöôøi ñöôïc bieät thænh. Töø nay veà sau, con seõ thöôøng xuyeân cuùng döôøng Thaùnh chuùng. Phaät noùi: –Ta khoâng noùi nhö vaäy, raèng cuùng döôøng Thaùnh chuùng chöù ñöøng cuùng döôøng ngöôøi khaùc. Nay cuùng boá thí cho suùc sinh coøn ñöôïc phöôùc, huoáng nöõa cho ngöôøi. Nhöng ñieàu maø ta noùi, laø phöôùc nhieàu hay ít. Vì sao? Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai laø baäc ñaùng kính, ñaùng quyù troïng, laø ruoäng phöôùc toái thöôïng cuûa theá gian. Nay trong Chuùng naøy coù boán Höôùng vaø boán Quaû20, cuøng Thanh vaên thöøa, Bích-chi-phaät thöøa, Phaät thöøa. Thieän nam, thieän nöõ naøo muoán chöùng ñaéc ñaïo cuûa ba thöøa, haõy tìm caàu töø trong Chuùng. Vì sao? Ñaïo cuûa ba thöøa ñeàu xuaát töø trong Chuùng. Naøy tröôûng giaû, Ta quaùn saùt nhaân duyeân yù nghóa naøy cho neân môùi noùi nhö vaäy. Ta cuõng khoâng khuyeân daïy ngöôøi chæ neân cuùng döôøng Thaùnh chuùng chöù ñöøng cho caùc ngöôøi khaùc. Khi aáy oâng tröôûng giaû baïch Theá Toân: –Ñuùng vaäy, nhö lôøi Theá Toân daïy. Töø nay veà sau, neáu coù laøm phöôùc

nghieäp, con thaûy ñeàu cuùng döôøng Thaùnh chuùng, khoâng löïa choïn ngöôøi maø cho. Sau ñoù, Theá Toân noùi phaùp vi dieäu cho oâng tröôûng giaû, khieán oâng sinh taâm hoan hyû. Tröôûng giaû nghe xong, rôøi choã ngoài ñöùng daäy, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài caùo lui. YÙ cuûa tröôûng giaû Sö Töû luùc baáy giôø muoán laäp phöôùc nghieäp. Chö Thieân khi aáy ñeán baûo oâng raèng: "Vò naøy laø höôùng Tu-ñaø-hoaøn. Vò naøy ñaéc Tu-ñaø-hoaøn. Haõy thí cho vò naøy seõ ñöôïc phöôùc nhieàu. Thí cho vò kia seõ ñöôïc phöôùc ít." Roài chö Thieân naøy noùi baøi keä:

20. Nguyeân Haùn: Ñaéc.

Phaät khen thí löïa choïn Cho vò coù ñöùc naøy Cho vò aáy phöôùc nhieàu Nhö ruoäng toát troå maï. Tröôûng giaû Sö Töû khi aáy im laëng khoâng traû lôøi. Chö Thieân naøy laïi noùi vôùi tröôûng giaû: "Ñaây laø ngöôøi trì giôùi. Ñaây laø ngöôøi phaïm giôùi. Ñaây laø vò höôùng Tu-ñaø-hoaøn. Ñaây laø vò ñaéc Tu-ñaø-hoaøn. Vò naøy laø höôùng Tö-ñaø-haøm. Vò naøy ñaéc Tö-ñaø-haøm. Vò naøy höôùng A-na- haøm. Vò naøy ñaéc A-na-haøm. Vò naøy höôùng A-la-haùn. Vò naøy ñaéc A-la-haùn. Vò naøy laø Thanh vaên thöøa. Vò naøy laø Bích-chi-phaät thöøa. Vò naøy laø Phaät thöøa. Thí cho vò naøy ñöôïc ít phöôùc. Thí cho vò naøy ñöôïc nhieàu phöôùc. Baáy giôø tröôûng giaû Sö Töû im laëng khoâng traû lôøi. Vì sao? OÂng chæ nhôù ñeán giaùo giôùi cuûa Nhö Lai, laø boá thí maø khoâng löïa choïn. Vaøo moät luùc khaùc, tröôûng giaû Sö Töû laïi ñi ñeán Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ngoài xuoáng moät beân. OÂng noùi: –Con ghi nhôù neân thænh Thaùnh chuùng duøng côm. Coù vò trôøi ñeán baûo con: "Ñaây laø ngöôøi trì giôùi. Ñaây laø ngöôøi phaïm giôùi. Ñaây laø vò höôùng Tu-ñaø-hoaøn. Ñaây laø vò ñaéc Tu-ñaø- hoaøn." Cho ñeán, caû ba thöøa, haûy ñeàu phaân bieät. Vò Trôøi aáy laïi noùi keä: Phaät khen thí löïa choïn Cho vò coù ñöùc naøy Cho vò aáy, phöôùc nhieàu Nhö ruoäng toát troå maï. Khi aáy con laïi nghó nhö vaày: "Khoâng neân laøm traùi giaùo giôùi cuûa Nhö Lai. Haù coù theå sinh taâm löïa choïn sao? Khoâng bao giôø neân coù taâm thò phi yù cao thaáp." Roài con laïi nghó: "Ta seõ boá thí cho heát thaûy moïi loaøi chuùng sinh. Ai trì giôùi, ngöôøi aáy ñöôïc phöôùc voâ cuøng. Ai phaïm giôùi, töï mình laõnh thoï tai öông. Ta chæ vì thöông xoùt chuùng sinh raèng khoâng aên thì khoâng theå soáng. Phaät baûo oâng tröôûng giaû: –Laønh thay, laønh thay! Tröôûng giaû, oâng coù theä nguyeän roäng lôùn nhö vaäy! Boà-taùt boá thí vôùi taâm luoân luoân bình ñaúng. Tröôûng giaû neân bieát, khi Boà-taùt hueä thí, chö Thieân ñeán baûo raèng: "Thieän nam neân bieát, ñaây laø ngöôøi trì giôùi. Ñaây laø ngöôøi phaïm giôùi. Thí ñaây, ñöôïc phöôùc nhieàu. Thí ñaây ñöôïc phöôùc ít." Boà-taùt baáy giôø khoâng heà coù taâm nhö vaäy, raèng: "Neân thí ñaây. Khoâng neân thí ñaây." Nhöng Boà-taùt giöõ taâm yù khoâng coù thò phi. Khoâng noùi, ñaây trì giôùi. Cuõng khoâng noùi, ñaây phaïm giôùi. Cho neân, naøy tröôûng giaû, haõy vôùi taâm nieäm bình ñaúng maø hueä thí, trong laâu daøi ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Baáy giôø oâng tröôûng giaû ghi nhôù lôøi daïy cuûa Nhö Lai, nhìn chaêm chuù Theá Toân, yù khoâng di ñoäng, töùc thì ngay treân choã ngoài maø ñöôïc Phaùp nhaõn thanh tònh. Sau ñoù, oâng tröôûng giaû rôøi choã ngoài ñöùng daäy, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân Phaät, roài lui ra. OÂng tröôûng giaû ñi chöa bao laâu, Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Tröôûng giaû Sö Töû naøy do ghi nhôù bình ñaúng thí, laïi nhìn kyõ

Nhö Lai töø ñaàu ñeán chaân, töùc thì ngay treân choã ngoài maø ñöôïc Phaùp nhaõn thanh tònh. Roài Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Trong haøng Öu-baø-taéc cuûa Ta, ñeä töû ñeä nhaát bình ñaúng thí, ñoù laø tröôûng giaû Sö Töû. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

## KINH SOÁ 6

Nghe nhö vaäy: Moät thôøi Phaät truù taïi Ca-lan-ñaø, Truùc vieân, thaønh La-duyeät, cuøng chuùng naêm traêm ñaïi Tyø-kheo. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñang vaù y trong moät hang vaéng trong nuùi Kyø-xaø- quaät. Khi aáy coù moät ngaøn Phaïm-di-ca töø coõi Phaïm thieân bieán maát vaø xuaát hieän tröôùc Xaù-lôïi-phaát, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, nhieãu quanh ba voøng, roài ñöùng haàu vaø noùi baøi keä taùn thaùn naøy: Quy maïng ñaáng Thöôïng nhaân. Quy maïng ñaáng Toân quyù Nay chuùng toâi khoâng bieát Ngaøi y nôi thieàn naøo? Sau khi caùc trôøi Phaïm-di-ca noùi xong baøi keä naøy, Xaù-lôïi-phaát im laëng chaáp nhaän. Chö Thieân sau khi thaáy Xaù-lôïi-phaát im laëng chaáp nhaän roài, beøn cuùi laïy döôùi chaân maø lui. Chö Thieân ñi chöa xa, Xaù-lôïi-phaát lieàn nhaäp Kim cang Tam-muoäi. Khi aáy coù hai con quyû; moät teân laø Giaø-la vaø moät teân laø Öu-baø-giaø-la. Chuùng ñöôïc Tyø-sa-moân Thieân vöông sai ñi ñeán Tyø-laâu-laëc-xoa Thieân vöông ñeå luaän baøn vieäc ngöôøi vaø trôøi. Khi hai con quyû bay ngang qua hö khoâng, chuùng töø xa thaáy Xaù-lôïi-phaát ngoài kieát giaø, buoäc nieäm tröôùc maét, taâm yù tòch nhieân ñònh. Quyû Giaø-la noùi vôùi quyû kia: –Baáy giôø ta coù theå naém tay ñaám leân ñaàu Sa-moân naøy. Quyû Öu-baø-giaø-la noùi vôùi con quyû thöù hai: –Ngöôi chôù coù khôûi yù nghó ñaùnh leân ñaàu Sa-moân. Vì sao? Sa-moân naøy coù thaàn ñöùc, coù oai löïc raát lôùn. Vò Toân giaû naøy teân laø Xaù-lôïi-phaát. Trong haøng ñeä töû cuûa Theá Toân, ngaøi laø vò thoâng minh taøi cao khoâng ai hôn, laø ñeä nhaát trí tueä trong caùc ñeä töû. Neáu khoâng, ngöôøi seõ chòu khoå voâ löôïng laâu daøi. Nhöng con quyû kia laëp laïi ba laàn, noùi: –Ta coù theå ñaùnh leân ñaàu Sa-moân naøy. Quyû Öu-baø-giaø-la noùi: –Ngöôi khoâng nghe lôøi ta, thì ngöôi cöù ôû laïi ñaây. Ta seõ boû ngöôi maø ñi. Con aùc quyû kia noùi: –Ngöôi sôï Sa-moân sao? Quyû Öu-ba-giaø-la noùi: –Ta sôï thaät. Neáu ngöôi laáy tay ñaùnh Sa-moân naøy, ñaát naøy seõ nöùt laøm hai. Ngay luùc ñoù möa to gioù lôùn seõ noåi leân. Ñaát cuõng rung ñoäng, chö Thieân kinh sôï. Khi ñaát rung ñoäng, Töù Thieân vöông cuõng kinh sôï. Töù Thieân vöông maø kinh sôï, chuùng ta khoâng ôû yeân ñöôïc ñaâu. Khi aáy, con aùc quyû noùi: –Ta coù theå laøm nhuïc Sa-moân naøy. Con quyû thieän nghe theá lieàn boû ñi. Con quyû aùc kia beøn laáy tay ñaùnh vaøo ñaàu Xaù-lôïi- phaát. Töùc thì trôøi ñaát bò chaán ñoäng. Boán phía möa to gioù lôùn keùo ñeán. Ñaát lieàn nöùt laøm hai. Con quyû aùc naøy caû toaøn thaân rôi xuoáng ñòa nguïc. Sau ñoù, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát töø Tam-muoäi daäy, söûa laïi y phuïc vaø böôùc xuoáng nuùi Kyø-xaø-quaät, ñi ñeán Theá Toân taïi vöôøn Truùc, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ngoài xuoáng moät beân. Baáy giôø Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát:

–Thaân theå oâng nay khoâng coù beänh taät gì chaêng? Xaù-lôïi-phaát ñaùp: –Thaân theå con nguyeân chaúng beänh hoaïn gì. Duy chæ coù nhöùc ñaàu. Theá Toân noùi: –Quyû Giaø-la laáy tay ñaùnh vaøo ñaàu oâng. Neáu noù laáy tay ñaùnh vaøo nuùi Tu-di, nuùi aáy cuõng bò vôõ laøm ñoâi. Vì sao? Con quyû aáy coù söùc maïnh to lôùn. Nay noù ñaõ chòu toäi baùo, toaøn thaân rôi vaøo ñòa nguïc A-tyø. Roài Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Kyø dieäu thay, hy höõu thay, Kim cang Tam-muoäi coù uy löïc nhö vaäy! Do uy löïc cuûa Tam-muoäi naøy, khoâng coù gì laøm toån thöông ñöôïc. Giaû söû mang caû nuùi Tu-di maø doäng vaøo ñaàu, noù cuõng khoâng heà laøm toån thöông moät sôïi loâng. Vì sao? Tyø-kheo, haõy laéng nghe! Trong Hieàn kieáp naøy coù Phaät hieäu Caâu-luõ-toân Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Ñöùc Phaät aáy coù hai ñaïi Thanh vaên; moät teân laø Ñaúng Thoï vaø moät teân laø Ñaïi Trí21. Tyø-kheo Ñaúng Thoï coù Thaàn tuùc ñeä nhaát. Tyø-kheo Ñaïi Trí coù trí tueä ñeä nhaát; nhö Ta hieän nay coù Xaù-lôïi-phaát laø Trí tueä ñeä nhaát vaø Muïc-kieàn-lieân laø Thaàn thoâng ñeä nhaát. Hai vò Tyø-kheo naøy, Ñaúng Thoï vaø Ñaïi Trí, ñeàu ñaéc Kim cang Tam-muoäi. Vaøo moät luùc, Tyø-kheo Ñaúng Thoï nhaäp Kim cang Tam-muoäi taïi moät nôi vaéng veû. Khi aáy, boïn chaên boø, chaên deâ vaø nhöõng ngöôøi ñi laáy cuûi thaáy Tyø-kheo naøy ñang toïa thieàn, hoï baûo nhau raèng: “Sa-moân naøy hoâm naøy ñaõ bò voâ thöôøng baét roài.” Nhöõng ngöôøi chaên boø vaø laáy cuûi beøn gom laù, caây caùc thöù chaát leân mình Tyø-kheo, xong roài chaâm löûa ñoåi vaø sau ñoù boû ñi. Khi Tyø-kheo Ñaúng Thoï rôøi khoûi Tam-muoäi, söûa laïi y phuïc, roài boû ñi. Ngay ngaøy hoâm ñoù, Tyø-kheo khoaùc y, caàm baùt vaøo thoân khaát thöïc. Nhöõng ngöôøi laáy cuûi löôïm coû thaáy Tyø-kheo naøy vaøo thoân khaát thöïc, lieàn baûo nhau: “Hoâm qua Tyø-kheo naøy cheát roài. Chuùng ta ñaõ chaâm löûa thieâu. Hoâm nay oâng aáy soáng laïi. Baây giôø neân ñaët teân cho oâng, goïi laø Hoaøn Hoaït22.” Tyø-kheo naøo ñaéc Kim cang Tam-muoäi, löûa ñoát khoâng chaùy, dao cheùm khoâng ñöùt; xuoáng nöôùc khoâng bò chìm; khoâng bò ai ñaû thöông. Nhö vaäy, naøy Tyø-kheo, Kim cang Tam-muoäi coù uy ñöùc nhö vaäy. Nay Xaù-lôïi-phaát ñaéc Tam-muoäi naøy. Tyø-kheo Xaù-lôïi- phaát phaàn nhieàu an truù trong hai choã, laø Khoâng Tam-muoäi vaø Kim cang Tam-muoäi. Cho neân, Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän haønh kim cang Tam-muoäi. Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Roài Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Ta seõ daïy caùc oâng, nhö Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, laø Tyø-kheo trí tueä, ñaïi trí, phaân bieät trí, quaûng trí, voâ bieân trí, tieäp taät trí, phoå du trí, lôïi trí, thaäm thaâm trí, ñoaïn trí, thieåu duïc tri tuùc, tòch tónh, duõng maõnh, nieäm khoâng phaân taùn, giôùi thaønh töïu, Tam-muoäi thaønh töïu, trí tueä thaønh töïu, giaûi thoaùt thaønh töïu, giaûi thoaùt kieán tueä thaønh töïu, nhu hoøa, voâ traùnh, ñoaïn tröø söï aùc, ñaéc bieän taøi, tueä bieän voâ ngaïi, taùn thaùn söï döùt tröø aùc, thöôøng nieäm xaû ly, thöông xoùt quaàn sinh, nhieät haønh chaùnh phaùp, thuyeát phaùp cho ngöôøi khoâng heà meät moûi. Baáy giôø Theá Toân noùi keä:

Ñaúng Thoï  vaø Ñaïi Trí . Paøli: Saójìva, Vidhura; cf. D.ii. 7. 21.

Hoaøn hoaït , Paøli: Saójìva (cf. M.i. 333), treân kia dòch laø Ñaúng Thoï. 22.

Möôøi ngaøn caùc ngöôøi trôøi
Thaûy ñeàu Phaïm-ca-di
Töï quy Xaù-lôïi-phaát
ÔÛ treân ñænh Linh thöùu.
Quy maïng ñaáng Thöôïng nhaân
Quy maïng ñaáng Toân quyù
Nay chuùng toâi khoâng bieát
Ngaøi y nôi thieàn naøo?
Hoa ñeä töû nhö vaäy
Laøm ñeïp caây Phaät ñaïo
Nhö vöôøn Truù ñaïc23 trôøi
Khoaùi laïc khoâng theå saùnh.
Hoa ñeä töû, töùc laø Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát. Vì sao? Con ngöôøi naøy coù theå laøm ñeïp caây
Phaät, caây Ñaïo, töùc laø Nhö Lai vaäy. Nhö Lai che maùt taát caû chuùng sinh. Cho neân, Tyø-kheo, haõy chuyeân nieäm tinh caàn, duõng maõnh tinh taán, nhö Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát.
Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy.
Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

23. Caây Truù ñaïc (Paøli: Paøricchattaka) treân trôøi Tam thaäp tam. Cf. Trung 1, kinh 2 (tr. 422a20).

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*